

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum debuerit abiecte viuere in hoc mundo, an diuitijs, & honore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](#)

Q V A E S T . X L .

ARTIC. I.

per decalogum sunt accepta, vel secundum Aug.* in libro 83. Quæstionum, omnis sapientiae disciplina est Creatorem, creaturamque cognoscere. Creator est Trinitas, Pater & Filius & Spiritus sanctus. Creatura vero partim est visibilis, sicut anima, cui ternarius numerus attribuitur: diligere. n. Deum tripliciter inveniuntur, ex tote corde, & ex tota anima, & ex tota mente: partim visibilis, sicut corpus, cui quaternarius debetur, propter calidum humidum, frigidum, & secum. Denarius ergo numerus, qui rotam insinuat disciplinam, quater ductus, id est numero, qui corpori tribuitur, multiplicatus, quadragena- rium conficit numerum. & ideo tempus, quo ingemiscimus & dolemus, quadragenario numero celebra tur: nec tamen incongruum fuit, ut Christus post ieiunium & desertum, ad communem vitam rediret: hoc enim conuenit vita, secundum quam aliquis contemplata alijs tradit, quam Christus dicitur assumisse, ut primo contemplationi varet, & postea ad publicum actionis descendat, alijs coniuvendo. vnde & Beda dicit super Mar.* Ieiunavit Christus, ne præceptum declinaret: manducauit cum peccatoribus, vt gratiam cernens, agnosceres potestatem.

ARTICVLVS III.

**¶ Super Questionis
quadragesima Arti-
culum tertium.**

Vtrum Christus in hoc mundo debuerit pauperem vitam ducere.

Titulus clarus.
In corpore
vua conciūsio: De-
cuit Christū in hoc
mundo pauperem
vitam ducere. Pro-
barat quatuor rati-
oñis, quæ clare pa-
reut in litera.
Circa quarum pri-
mam & tertiam no-
tare domini prædi-
catores, & q[uod] oportet
prædicatores a
curis temporalium
reuum absoluunt ei-
se, & nec apparetur,
quod lucrū causa pre-
cident. Et hoc qui-
dem contra multos
militat, qui supen-
cio prædicant, qui
locum prædicandi,
non vbi maior ani-
marum fructus, sed
vbi maius flumen
præbetur, aut
maior elemosyna
operatur pro fe vel
conuenientia suo, eli-
gunt. Primum au-
tem quantum no-
ceat, experientia re-
staurat; paulatim en-
im prædicatio de-
seritur a religiosis
habentibus posses-
sionis, quæ iam ab
Episcopis, Abbatis-
bus, alijsque diuinis
clericis ac religi-
osis deferta vide-
tur. Secundum au-
tem Iesu Christi ac
Ecclesiæ præcipuum
officium, ad merce-
cedem atque au-

AD TERTIVM sic procedi.
tur. Videtur, quod Christus
in hoc mundo non debuerit paupe-
rem vitam ducere. Christus enim
debuit eligibilissimam vitam afflu-
mire: sed eligibilissima vita est,
qua est mediocris inter diuitias,
& paupertatem: dicitur enim Pro-
verb. 30. Mendicitatem & diui-
tias ne dederis mihi, tribue tatu
vitum meo necessaria. ergo Chri-
stus non debuit pauperem vitam
ducere, sed moderatam.

¶ Præt. Exteriores diuitiæ ad vsum corporis ordinantur, quantum ad viçtum, & vestitum: sed Christus in viçtu & vestitu communem vitam duxit, secundum modum aliorum, quibus conuiuebat. ergo videtur quod in diuitijs & paupertate cōmūnem modum vivendi feruare debuerit, & non vt maxima paupertate.

¶ 3 Præt. Christus maxime homines inuitauit ad exemplum humiliatis, secundum illud Matth. 11. Discite a me, q[uod]a mitis sum, & humiliis corde: sed humilitas maxime cōmēdarur in diuitiis vnde dicitur primē ad Timoth. yltim. Diuitiis huius sæculi præcipe, nō alium sapere. ergo videtur q[uod] Christus nō debuerit ducere pauperem vitam.

BED CONTRA est, quod dicitur
Matthæ. & Filius hominis non ha-
bet ubi caput reclinet : quasi di-

Fcat, secundum Hieronymum: *
Cur me propter diuitias & fecu-
li lucra cupis sequi, cū tantā sum
paupertatis, vt nec hospitium
quidem habeā, & tectō vtar non
meo? Et super illud Matthæ 17. vi
non scandalizemus eos, vadē ad
mare, dicit Hieronymus. † Hoc sim-
pliciter intellectum, adficat audi-
torem, dum audit tanta dominū
fuisse pauperitatis, vt vnde tribu-
ta pro se, & Apostolo redderet,
non haberet-

R E S P O N D E O. Dicendum, quod Christum decuit in hoc mundo pauperem vitam ducre. Primo quidem, quia hoc erat congruum prædicationis officio, propter quod venisse se dicit, Marci primo, Eamus in proximos vicos, & ciuitates, vt et ibi prædicem: ad hoc enim veni. Oportet autem prædictores verbi Dei, vt omnino vacent prædicationi, omnino a secularium retum cura esse absolutos: quod facere non possunt, q diuitias possident, vnde & ipse dominus Apostolos ad prædicandum mittens, dicit eis Mattheo decimo. Nolite possidere aurum, neque argentum: & ipsi Apostoli dicunt, Act. 6. non est æquum nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Secundo, quia sicut mortem corporalem astumpit, vt nobis vitam largietur spiritualem, ita corporalem paupertatem sustinuit, vt nobis diuitias spirituales largietur, secundum illud secundum ad Corinth. 8. Scitis gratiam domini nostri Iesu Christi, quam propter vos genitus factus est, vt illius inopia diuities esseris. Tertio, ne si diuitias haberet, cupiditati eius prædicatione ascriberetur, unde Hieronim. dicit super Mattheo, quod si discipuli eius diuitias habuissent, viderentur non causa salutis hominum, sed causa paupertatem & egre ferre illam: reindicit enim pauperes ita in necessarium pauperem, & transfigurant voluntas in uitam. Nec sufficiunt voluntas perfeueras ad paupertatem, ita tamen ut non definet opportuna conmoditates: eft enim voluntas hæc ad paupertatem non nomen, & non ad paupertatis rem. Velle siquidem paupertatem, & nihil fibi deesse, quod non sit velle paupertatem, ex eo patet, quod Salomon tria proponit, diuitias, paupertatem, & vivendi necessaria, & inter duo extrema medium peti: quod appetit secundum rem ille, qui nihil vult fibi deesse sub paupertatis nomine. Oportet enim pauperem voluntarie velle, & nomen & rem paupertatis pro loco & tempore, ut velit etiam cum caret opportunitate, libenter pauperrim pati: sic enim nullius erit peccati occasio paupertatis. Et quoniam hoc patitur corrum uidetur esse: Maxime tanta videatur reora aut nutrita religiosorum imperfeci-

K ostenderetur , quanto per pau-
pertatem videbatur abiectione . vnde dicitur in quo-
dam sermone Ephesini concilij : Omnia paupera,
& vilia elegit , omnia mediocria , & plurimis obscu-
ra , vt diuinis cognoscatur orbem transformasse
terrarum , propterea pauperculam elegit matrem ,
pauperiem patriam , egens fit pecunij : & hoc tibi
exponat præsepe .

AD PRIMVM ergo dicendum , quod superabundantia diuitiarum , & mendicitarum , vitanda videntur ab his , qui volunt uiuere secundum virutem , in quantum sunt occasionses peccandi . Abundantia namque diuitiarum est superbiendi occasio : mendicitas autem est occasio furandi & mentiendi , aut etiam perjurandi .

Quia vero Christus peccati capax non erat, propter hanc causam, ex qua Salomon hoc vitabat, Christo vitanda non erant neque tamen quilibet mendicantes est furandi & perjurandi occasio, ut ibidem Salomon subdere videtur sed sola illa, quae est contraria voluntati, ad quam vitanda homo furatur & perjuratur: sed paupertas voluntaria hoc periculum non habet, quia talern paupertatem Christus elegit.

AD SECUNDVM dicendum, quod cōmuni vita vti, quam ad vīctum, & vestitum, potest aliquis non solum diuitias possidendo, sed etiam a mulieribus, & diuitiis necessaria accipiendo, quod etiam circa Christum factum est: dicitur enim Iuc. 8. quod mulieres quædam sequebantur Christum, quæ ministrabat ei de facultatibus suis. vt enim Hierony. * dicit contra Vigilantium, cōsuetudinis Iudaicæ fuit, nec ducebatur in culpam more gentis antiquo, ut mulieres de substantia sua victum atque vestitum p̄ceptitoribus suis ministrarent: sed quia hoc scandalum facere poterat in nationibus, Paulus se abiecit cōmemorat. sic ergo communis vīctus poterat esse sine sollicitudine impediens p̄dicationis officium: non autem diuinorum postfissio.

AD TERTIVM dicendum, quod in eo, qui ex necessitate pauper est, humilitas nō multū commēdatur: sed in eo, qui voluntarie pauper est (sicut fuit Christus) ipsa paupertas est maxima humilitatis indicium.

Super Questionis
quadragesima Articlea
two quartum.

ARTICVLVS. IIII.

Verum Christus in hac vita secundum legem conuersatus fuerit.

Titus clarus.
In corpore vīcia conclusio:
Christus in omnib[us] secundum legis
torem &c. præcepta conuerterat. Hec autem
conclusio primo probatur, quo ad fa-
ctum, deinde quo ad
conveniētiā. Quod enim Christus in om-
nibus secundum le-
gēm de facto conuer-
tisse fuit, probatur
ex illo facto, in quo
tamquam in principio comprehendendū
tur reliqua legalia, scī
līcē ex circuncisio-
ne, & pater ex auctoritate
Apostoli. Conveniētiā autē
quare Christus serua-
re voluit, ostendit ex
quoniam claris in Ite-
ra.

AD QVARTVM sic procedi-
tur. Videtur, quod Christus non
fuerit conuersatus secundum le-
gem. Lex enim præcipiebat, ut ni-
hil operis in sabbathō fieret, sicut
Deus die septimo requiebat ab omni
opere quod patraret: sed ipse in
sabbathō curauit hominem, & ei
mādauit ut tolleret lectum suum.
ergo videtur quod non fuerit secundum legem conuersatus.

¶ 2 Præt. Eadem Christus fecit, &
docuit, secundum illud Act. i. cœ-
pit Iesu facere, & docere: sed ipse
Matthæ. 15. docuit, quod omne,
quod intrat in os, non coinqui-
nat hominem, quod est contra
præceptum legis, quæ per eūsum,
& contactum quorundam animalium, dicebat hominem im-
mundum fieri, ut pater Leuit. ii. ergo videtur, quod
ipse non fuerit secundum legem conuersatus.

¶ 3 Præterea. Idem iudicium videtur esse facientis, &
consentientis, secundum illud Rom. i. Non solum
illi qui faciunt, sed & qui consentiunt facientibus:
sed Christus consensit discipulis suis soluentibus le-
gem, in hoc p̄ fabbathō spicas vellebant, excusando
eos, ut habetur Matthæ. 12. ergo videtur, quod Christus
non conuersatus fuerit secundum legem.

SED CONTRA est, quod dicitur Matth. quinto.
Nolite putare quoniam veni soluere legem, aut p̄-
p̄missum plicuit, primo quidem, nihil transgrediendo lega-

A lium, secundo iustificando per fidem, quod lex per literām facere non valebat.

RE S P O N D E O. Dicendum, quod Christus in omnibus secundum legis precepta conuersatus est. In cuius signum etiam voluit circuneidi: circumcisio enim, est quedam protestatio legis implenda, secundum illud Gal. quinto. Testificor omni homini circuncidenti se, quoniam debitor est vulnera legis facienda. Voluit autem Christus secundum legem conuersari. primo quidem, ut legē veterem approbare, secundo, ut eam obseruando, in seipso consumaret, & terminaret, ostendens quod ad ipsum erat ordinata. tertio ut Iudeis occasione calumniandi subtraheret. quarto, ut homines a servitute legis liberaret, secundum illud Galat. 4. Misit Deus Filium suum factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod dona super hoc se excusat a transgressione legis tricpleriter. Vno quidem modo, quia per præceptum de sanctificatione sabbathi non interdictum opus diuinum, sed opus humanum: quoniam enim Deus die septimo cessauerit a nouis creaturis condendis, semper tamen operatur in rerum conseruatione, & gubernatione: quod autem Christus miracula faciebat, erat operis diuini. Vnde ipse dicit Ioannis quinto. Pater meus, vñque modo operatur, & ego operor. Secundo, excusat se p̄ hoc, quod illo præcepto non prohibentur opera, quæ sunt de necessitate salutis etiam corporalis. vnde ipse dicit Iuc. 13. Vnusquisque vestrum sabbatho nonne solvit bo-
uem suum, aut asinum a p̄ssepio, & ducit ad aqua-
re? Et infra 14: Cuius vestrum alinus aut bos in pu-
teum cadet, & non continuo extrahet illum die sab-
bathi? Manifestum est autem, quod opera miraculo-
rum, quæ Christus faciebat, ad salutem corporis, &
animæ pertinebant.

Dicitur, quod autem Christus paralyticō mandauit, ut lectum suum sabbathō por-
taret, ad cultum Dei pertinebat, id est ad laudem vir-
tutis diuinae. Et sic pater, quod sabbathum non sol-
uebat: quoniam hoc ei Iudei falso obiicerent, dicen-
tes Ioannis 9. Non est hic homo a Deo, qui sabbathum non custodit.

AD SECUNDUM dicendum, quod Christus voluit ostendere per illa verba, quod homo non redditur immundus, secundum animam ex vñci ciborum quo-
rumcumque secundum suam naturam, sed solum secundum quandam significationem: quod autem in lege quidam cibi dicuntur immundi, hoc est per quandam significationem. vnde Augustinus * dicit contra Faustum: si de porco & agno requiratur vñ-
cīp. tom. 6.

AD TERTIVM dicendum, quod etiam discipuli, qui esuriētes, spicas fabbathō vellebāt, a transgres-
sione legis excusantur propter necessitatem famis: sicut & David non fuit transgressor legis, quando propter famis necessitatem comedit panes, quos ei edere non licebat.